

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Sprawozdanie Związku Robotników Przemysłu Górniczego we
Fryszacie do ogólnozawodowej Konferencji Krajowej we
Fryszacie w dniach 08. i 09.06.1919 r. - Frysztat, 31.05.1919 r.

Liczba stron oryginału

2

Liczba plików skanów

3

Liczba plików publikacji

3

Sygnatura/numer zespołu

TR 081.061

Data wydania oryginału

1919

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Związek robotników przemysłu górniczego we Frysztacie.

Sprawozdanie

do ogólnozawodowej Konferencji Krajowej w Krakowie 8. i 9. czerwca 1919.

Powstanie Związku.

Związek robotników przemysłu górniczego powstał na gruncie starej Unii górniczej, która rozciągała swoją działalność na wszystkie kraje austriackie. Po przewrocie i rozpadnięciu się Austrii i powstaniu w jej miejscu państw nowych, Unia górników ze siedzibą w Trnawie w Czechach musiała się na żądanie polskich i czeskich członków rozwiązać co też nastąpiło, dnia 23. stycznia 1919 r. Związek nasz jednakowoż w rzeczywistości powstał już dnia 1. grudnia 1918 r. Przy utworzeniu Związku liczba członków wynosiła w przybliżeniu około 10.000 i podniosła się w ostatniej chwili na 21.000.

Zakres działania Związku.

Zakres działania Związku rozciąga się w głównej części na zagłębie węglowe M. Ostrawa — Karwina na Śląsku, gdzie też mamy największą ilość członków i które jest osią naszej organizacji. Oprócz tego w skład Związku wchodzi zagłębia Chrzanowskie, Wielickie, Bocheńskie, okręg naftowy w Śred. Galicyi, Krośnieńskie, oraz Borysław. Obecnie toczą się też pertraktacje z górnikaми zagłębia Dąbrowieckiego i Sosnowickiego i jest nadzieja rychłego połączenia się wszystkich górników polskich w jeden Związek zawodowy.

Pismo zawodowe.

Organizacja zawodowa górników wydaje pismo zawod. „Górnika”, które jako samodzielne pismo dla polskich członków wychodzi już od r. 1906. Nakład pisma wynosi 18.000 egzemplarzy i drukowane jest w Drukarni Ludowej we Frysztacie na Śląsku. Pewna część członków pobiera zamiast „Górnika” pismo polityczne „Robotnik Śląski” lecz tylko na Śląsku. „Górnika” jest pismem czysto fachowym i nie politycznym, pobieranie obowiązkowo przez wszystkich członków.

Stan członków.

Stan członków wynosi według obliczenia na podstawie zapłaconych wkładek z dniem 1. maja 1909. Do tego należy wliczyć jeszcze 2400 członków Wielicki i Bochni, którzy przystąpili korporatywnie do Związku z dniem 1. maja

1919 jednakowoż jeszcze narazie nie zrobili obrachunku tak iż rzeczywisty stan członków wynosi 21.400. Związek liczy obecnie 62 kół miejscowych a mianowicie: w rewirze ostr. karwińskim 37, w Chrzanowskim 12, w Krośnieńskim 3, oraz 10 grup sekcji technicznego personelu. Razem 62 grup. Obliczenia ze Zarządem Związku następują co miesiąc.

Agitacja i organizacja.

Pracę agitacyjną i organizacyjną prowadzi przez zarząd Związku ustanowieni sekretarze i siły pomocnicze w rewirze, oraz w centrall. W rewirze ostrawsko-karwińskim ustanowieni są dwaj sekretarze, w rewirze Chrzanowskim 1, i dla robotników solnych w Wieliczce, Bochni również jeden. Siedziba sekretarzy głównych okręgowych jest: w M. Ostrawie, w Orłowej, w Trzebini i w Wieliczce. Sekretaryat w Borysławiu dla robotn. naftowych z powodu inwazyi ruskiej, tymczasowo nie istnieje.

W centralnym biurze Związku zatrudnionych jest obecnie 3 urzędników wykwalifikowanych, trzy siły pomocnicze, redaktor „Górnika” i administrator, razem 8 osób.

Pismo zawodowe „Górnika” sprzedaje się grupom miejscowym po 11 halerzy za egzemplarz. Ponieważ cena ta nie wystarcza na pokrycie wydatków redakcyjnych i administracyjnych pisma, zarząd główny pokrywa co miesiąc powstający deficyt pisma z własnych funduszy co obecnie wynosi ponad 2000 koron miesięcznie. Cenę pisma nie można podwyższyć, albowiem wysokość prenumeraty dla grup miejscowych ustalona jest przez Zjazd Związkowy, tak iż podwyższenie ceny pisma nastąpić może znów tylko za uchwałą ogólnego Zjazdu Związku. Podwyższenie ceny pisma i wyrównanie deficytu „Górnika” wogóle ściśle związane jest z podwyższeniem wkładki członkowskiej, tak, iż chcąc uzyskać równowagę w rozchodach i dochodach „Górnika”, trzeba wkładkę koniecznie podwyższyć z 80 halerzy na 1 K tygodniowo, co oczywiście w krótkim czasie nastąpić musi.

Akcie Związku.

Związek nasz przeprowadził cały szereg akcji zarobkowych i innych, które przyniosły górnikom duże korzyści. Związek uznany jest jako prawomocna i równomiernia organizacja robotnicza

i pertraktuje we wszelkich sprawach wynikłych ze stosunków pracy i płacy z organizacją przedsiębiorców w rewirze ostrawsko-karwińskim, z konferencją dyrektorów, zdobyła sobie już bardzo wielką powagę tak, iż baroni węglowi z nią się liczyć muszą.

Po rozpadnięciu się Austrii robotnicy zorganizowani w Związku zaprowadzili od razu na wszystkich kopalniach 8-godzinny czas pracy a później po wyjściu dekretu rządu Moraczewskiego 6 godzin pracy w sobotę, co napotkało na silny opór władz i robotników czeskich w rewirze ostrawsko-karwińskim.

Zmieniono system mężów zaufania, tak zwanych delegatów i zaprowadzono na wszystkich kopalniach na Śląsku i w Galicyi Rady Robotnicze, którzy zastępują wobec kierownictwa kopalni ogół robotników.

Najważniejszym sukcesem Związku i powagi naszej organizacji, była jednakowoż zmiana w systemie zarobkowym. Uzyskano w krótkim czasie dzięki pertraktacyom zaprowadzenie

płac minimalnych

w rewirze ostrawsko-karwińskim i rewirze chrzanowskim. Tak ziścił się od razu długoletni postulat zorganizowanych górników dzięki sile i sprężystości naszej organizacji. Bez ciężkiej walki i wielkich ofiar zmianę tę przeprowadzono. Przeprowadzenie płac minimalnych wymagało n. p. w Anglii największej walki angielskich górników, którzy chcąc zdobyć płace minimalne, strejkowali w liczbie 700.000 około 28 tygodni.

Umowa zbiorowa.

Płaca minimalna, która obecnie w rewirze ostrawsko-karwińskim wynosi 13 koron, dla kopalni i 8 godzinny czas pracy, objęty jest ugodą zbiorową dla całego rewiru, liczący 44.000 zatrudnionych robotników. Związek nasz zawarł umowę zbiorową w rewirze chrzanowskim, gdzie jednakowoż jeszcze płaca minimalna nie jest w tej wysokości jak w r. ostr. karw. Podwyższa się jednakowoż z powodu dodatków procentowych czego jednak nie można uważać za korzystne dla robotników, bo komplikuje im sposób obliczania zarobku.

Uгода została zawarta w listopadzie 1918 r. na przeciąg pół roku i kończy się z dniem 31. maja 1919. Obecnie pracuje Związek nad zawarciem ugody nowej i dąży do udoskonalenia starej umowy. Nowe żądanie górników w obydwu rewirach zawierają podwyższenie płacy minimalnej na 16 K i płacy przeciętnej na 19 K, urlopy płatne aż do 3 tygodni dla wszystkich robotników stosownie do lat służby, węgiel

deputatowy dla prowizjonistów i wdów i różne inne udogodnienia dla wszystkich robotników. Pertraktacje są obecnie w toku.

Górnicy w Królestwie.

Dnia 3. maja 1919 odbyła się konferencja w Dąbrowie górniczej w Królestwie w sprawie połączenia tamtejszej organizacji z naszym Związkiem. Obrady dały dosyć pomyślny wynik tak, że istnieje nadzieja, iż niebawem i tamtejsza dosyć poważna organizacja zleje się z naszym Związkiem, który przez to jeszcze więcej zyska na sile i powadze.

Zadania na przyszłość.

Socjalizacja — Ustawodawstwo ochronne.

Związek ma do spełnienia cały szereg zadań na przyszłość a szczególnie w dziedzinie ustawodawstwa ochronnego górników, jakoteż pod względem uspołecznienia wszelkich zakładów górniczych i hutniczych. Z powodu ogromnych prac organizacyjnych i agitacyjnych po przewrocie politycznym, Związek nie był w stanie zajmować się bliżej tymi sprawami. Musi się to jednak stać w najbliższej przyszłości. Zreformować lub zupełnie zlikwidować kasy brackie, usunąć Stowarzyszenia przymusowe (grupe II.) oraz stare ustawy austriackie nie stojące dziś już w żadnym stosunku do wymogów chwili obecnej i będące przestarzałe. Wybudowanie doskonałej inspekcji górniczej, różnych ustaw chroniących zdrowie i życie robotnika pod ziemią, dostateczne ubezpieczenie górników niezdolnych do pracy, wdów i sierót i t. p. to zadania i prace Związku w najbliższej przyszłości.

Wprawdzie Związek nasz już spełnił kawał pracy. N. p. od Związku i naszej organizacji pochodzi projekt ustawy i rozporządzenia co do podwyższenia prowizji dla górników prowizjonistów aż do 1200 koron rocznie. Przedtem prowizja wynosiła tylko 200 koron według przepisów ustawy o kasach brackich. W pracy tej wzięła udział grupa II. w M. Ostrawie. W państwie czeskim pracuje się żywo nad uspołecznieniem kopalń. W tym celu odbyły się już dwie ankiety w Pradze i prace idą ciągle naprzód. Wszyscy zastępy górników sprzeciwili się unarodowieniu, upaństwowieniu kopalń, domagając się z całą mocą socjalizacji kopalń oraz współudziału robotników w administracji i zarządzie kopalń.

Następna ankieta odbędzie się dnia 23. czerwca w Pradze. Pod tym względem trzeba i u nas poczynić odpowiednie kroki.

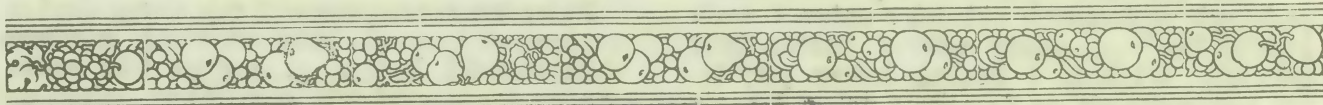
Mamy nadzieję, że stanie się to jak najprędzej.

Za

**ZWIĄZEK ROBOTNIKÓW
PRZEMYSŁU GÓRNICZEGO
WE FRYSZTACIE.**

Ludwik Lizak,
przewodniczący.

W Frysztacie, 31. V. 1919.

Biblioteka
Tadeusza Regera